

बृहदश्व उवाच।

सर्वं विकारं दृष्ट्वा तु पुण्यश्लोकस्य धीमतः।
 आगत्य केशिनी क्षिप्रं दमयन्त्यै न्यवेदयत् ॥ ३-७४-१ ॥
 दमयन्ती ततो भूयः प्रेषयामास केशिनीम्।
 मातुः सकाशं दुःखार्ता नलशङ्कासमुत्सुका ॥ ३-७४-२ ॥
 परीक्षितो मे बहुशो बाहुको नलशङ्कया।
 रूपे मे संशयस्त्वेकः स्वयमिच्छामि वेदितुम् ॥ ३-७४-३ ॥
 स वा प्रवेश्यतां मातर्मा वानुज्ञातुमर्हसि।
 विदितं वाथ वाज्ञातं पितुर्मे संविधीयताम् ॥ ३-७४-४ ॥
 एवमुक्ता तु वैदर्भ्या सा देवी भीममब्रवीत्।
 दुहितुस्तमभिप्रायमन्वजानाच्च पार्थिवः ॥ ३-७४-५ ॥
 सा वै पित्राभ्यनुज्ञाता मात्रा च भरतर्षभ।
 नलं प्रवेशयामास यत्र तस्याः प्रतिश्रयः ॥ ३-७४-६ ॥
 तं तु दृष्ट्वा तथायुक्तं दमयन्ती नलं तदा।
 तीव्रशोकसमाविष्टा बभूव वरवर्णिनी ॥ ३-७४-७ ॥
 ततः काषायवसना जटिला मलपङ्क्तिनी।
 दमयन्ती महाराज बाहुकं वाक्यमब्रवीत् ॥ ३-७४-८ ॥
 दृष्टपूर्वस्त्वया कश्चिद्धर्मज्ञो नाम बाहुक।
 सुप्तामुत्सृज्य विपिने गतो यः पुरुषः स्त्रियम् ॥ ३-७४-९ ॥
 अनागसं प्रियां भार्या विजने श्रममोहिताम्।
 अपहाय तु को गच्छेत्पुण्यश्लोकमृते नलम् ॥ ३-७४-१० ॥
 किं नु तस्य मया कार्यमपराद्धं महीपतेः।
 यो मामुत्सृज्य विपिने गतवान्निद्रया हताम् ॥ ३-७४-११ ॥
 साक्षाद्देवानपाहाय वृतो यः स मया पुरा।
 अनुव्रतां साभिकामां पुत्रिणीं त्यक्तवान्कथम् ॥ ३-७४-१२ ॥
 अग्नौ पाणिगृहीतां च हंसानां वचने स्थिताम्।
 भरिष्यामीति सत्यं च प्रतिश्रुत्य क तद्रतम् ॥ ३-७४-१३ ॥
 दमयन्त्या ब्रुवन्त्यास्तु सर्वमेतदरिदम्।

शोकजं वारि नेत्राभ्यामसुखं प्रास्त्रवद्बहु ॥ ३-७४-१४ ॥
 अतीव कृष्णताराभ्यां रक्तान्ताभ्यां जलं तु तत्।
 परिस्रवन्नलो दृष्ट्वा शोकार्त इदमब्रवीत् ॥ ३-७४-१५ ॥
 मम राज्यं प्रनष्टं यन्नाहं तत्कृतवान्स्वयम्।
 कलिना तत्कृतं भीरु यच्च त्वामहमत्यजम् ॥ ३-७४-१६ ॥
 त्वया तु धर्मभृच्छ्रेष्ठे शापेनाभिहतः पुरा।
 वनस्थया दुःखितया शोचन्त्या मां विवाससम् ॥ ३-७४-१७ ॥
 स मच्छरीरे त्वच्छापाद्दह्यमानो ऽवसत्कलिः।
 त्वच्छापदग्धः सततं सो ऽग्नाविव समाहितः ॥ ३-७४-१८ ॥
 मम च व्यवसायेन तपसा चैव निर्जितः।
 दुःखस्यान्तेन चानेन भवितव्यं हि नौ शुभे ॥ ३-७४-१९ ॥
 विमुच्य मां गतः पापः स ततो ऽहमिहागतः।
 त्वदर्थं विपुलश्रोणि न हि मे ऽन्यत्प्रयोजनम् ॥ ३-७४-२० ॥
 कथं नु नारी भर्तारमनुरक्तमनुव्रतम्।
 उत्सृज्य वरयेदन्यं यथा त्वं भीरु कर्हिचित् ॥ ३-७४-२१ ॥
 दूताश्चरन्ति पृथिवीं कृत्स्नां नृपतिशासनात्।
 भैमी किल स्म भर्तारं द्वितीयं वरयिष्यति ॥ ३-७४-२२ ॥
 स्वैरवृत्ता यथाकाममनुरूपमिवात्मनः।
 श्रुत्वैव चैवं त्वरितो भाङ्गस्वरिरुपस्थितः ॥ ३-७४-२३ ॥
 दमयन्ती तु तच्छ्रुत्वा नलस्य परिदेवितम्।
 प्राञ्जलिर्वेपमाना च भीता वचनमब्रवीत् ॥ ३-७४-२४ ॥